

Malmö Konserthus

Torsdag 16 september 2010 kl 19.30

Säsongsöppning

MALMÖ SYMFONIORKESTER

MARC SOUSTROT dirigent

ALEXANDER SITKOVETSKY violin ANDREAS BRANTELID cello

Marika Fältskog, konsertmästare

LUDWIG VAN BEETHOVEN (1770-1827)

Egmont, uvertyr op 84 /10 min

JOHANNES BRAHMS (1833-1897)

Dubbelkonsert

för violin, cello och orkester a-moll op 102 /35 min

Allegro

Andante

Vivace non troppo

PAUS

RICHARD STRAUSS (1864-1949)

Ein Heldenleben,

tondikt för orkester op 40 /45 min



Dubbelsignering i pausen- Alexander Sitkovetsky och Andreas Brantelid signerar skivor vid skivdisken i foajén

Malmö Konserthus

Torsdag 16 september 2010 kl 19.30

Säsongsöppning



MARC SOUSTROT dirigent

Franske dirigenten Marc Soustrot föddes i en musikerfamilj i Lyon. Han studerade vid konservatorierna i Lyon och Paris och vann under denna period en rad priser i både piano och trombon. Senare vann han även första pris i dirigenttävlingar i London och Besançon.

Marc Soustrot har ett mycket gott anseende på de europeiska musikaliska scenerna och gästar regelbundet orkestrar som Bambergers Symfoniorkester, Münchenfilharmonikerna, radioorkestrarna i Hannover och Hamburg, English Chamber Orchestra, DR SymfoniOrkestret, Kungliga filharmonikerna i Stockholm, Göteborgs Symfoniker och ytterligare en lång rad orkestrar i Frankrike, Holland,

Luxemburg och Belgien samt operahus i Köpenhamn, Genève, Bryssel, Sevilla och Madrid. Han dirigerade vid invigningen av nya operahuset i Oslo samt bl a en serie av Messiaen-konserter i Oslo, Finland, Belgien och Spanien med anledning av tonsättarens 100-årsjubileum, Macbeth och Carmen i Oslo, Poulencs Karmelitsystrarna, Hoffmanns äventyr och Pelléas et Mélisande i Köpenhamn, Jevgenij Onegin och Maria Stuart i Stuttgart.

Marc Soustrot har varit chefsdirigent och konstnärlig ledare för Filharmoniska orkestrern i den nordvästfranska regionen Pays de la Loire 1976-1994, Bonn 1995-2003 och filharmoniska orkestrern i Brabant med säte i Eindhoven 1996-2006. I sitt arbete strävar han ständigt efter en balans mellan den äldre, traditionella repertoaren och den nutida musiken. Diskografin rymmer ett stort antal CD-produktioner med artister som Mirella Freni, José van Dam, Shlomo Mintz och Mstislav Rostropovitj. En del av dem har vunnit internationella priser, t ex Prix du disque och Prix de la critique. Särskilt har hans inspelningar Leonore 1806 (en tidig version av Beethovens Fidelio), Krzysztof Pendereckis Lukaspasjonen och den fullständiga versionen av Ernst Kreneks Karl V väckt uppmärksamhet.

Marc Soustrot tilldelades den franska Hederslegionen (Legion d'honneur) 2008.

ALEXANDER SITKOVETSKY violin



"Sitkovetsky has a terrific technique to be sure, but his confident, entirely natural musicianship, is what sets him apart from the crowd." /Gramophone

Alexander Sitkovetsky (svensk stavning Sitkovetskij) är född i Moskva och sprungnen ur en känd rysk musikerfamilj. Han är syskonbarn till violinisten och dirigenten Dmitrij Sitkovetskij och barnbarn till violinisten Julian Sitkovetskij och pianisten Bella Davidovitj. Alexander är en allmer efterfrågad solist och kammarmusiker. Han har bl a spelat med Moskvas kammarorkester, BBC Concert Orchestra,

English Chamber Orchestra, Århus Symfoniorkester, Nederländernas filharmoniker i Concertgebouw, Amsterdam och Bangkoks Symfoniorkester samt framträtt vid festivaler och givit recitaler i bl a Wigmore Hall, London, i Holland och USA. Konserten med Andreas Brantelid och MSO under Marc Soustrots ledning är hans svenska debut. Alexander Sitkovetskij har spelat in två CD-skivor på Angel Records samt nyligen ytterligare två - Mendelssohns dubbelkonsert med Dinorah Varsi och Stuttgarts kammarorkester (Orfeo) och Bachs dubbelkonsert med Julia Fischer och Academy of St Martin in the Fields-kammarorkester (Decca).

Alexander är en engagerad kammarmusiker och har samarbetat med bl a Julia Fischer, Mischa Maisky, Julian Rachlin, Janine Jansen, Sarah Chang, Natalie Clein, Polina Lesjenko, Julian Bliss, Maxim Rysanov, Sebastian Klinger, Michael Sanderling, Bella Davidovitj och Dmitrij Sitkovetskij.

Alexander Sitkovetskij har studerat för Natalija Bojarskij och professor Hu Kun. Nuvarande lärare är Pavel Vernikov och vid det prestigefyllda Mastersprogrammet vid Kronbergakademien är Ana Chumachenko hans lärare.

ANDREAS BRANTELID cello



Svensk-danske cellisten Andreas Brantelid är bara 23 år, men har redan skaffat sig en tung meritlista. Han segrade i tävlingen Unga solister 2006 och representerade därmed Sverige i Eurovision Young Musicians Competition senare samma år. Som förste skandinav vann han första pris. Året därpå vann han även första pris i Paulo International Cello Competition. Han valdes till Rising Star 2008 av European Concert Hall Organization, vilket ledde till framträdanden i en rad av Europas mest prestigefyllda konserthus; Bryssel, Salzburg, Birmingham, Wien, Köln, Stockholm och Amsterdam. Andreas Brantelid har dessutom varit Artist in Residence 2007 i Danmarks Radio och är BBC New Generation Artist mellan 2008 och 2010 samt medlem i Lincoln Centre Chamber Music Society, New York 2009-2010.

Andreas Brantelid tog sin första celloktion när han var fyra år och har sedan studerat för Henrik Brendstrup, Mats Rondin, Torleif Thedéen och just nu för Frans Helmersson vid Kronbergakademien. Han har även deltagit i mästartklasser för bl

a Pieter Wispelwey, David Geringas och Ralph Kirshbaum.

Andreas solodebuterade vid 14 års ålder med Elgars Cellokonsert hos Kungliga kapellet i Köpenhamn. Sedan dess har han framträtt med de flesta skandinaviska orkestrarna, debuten med Stockholmsfilharmonikerna blev en fantastisk succé. Han är en omtyckt gästsolist vid festivaler och engageras även för recitaler i bl a Wigmore Hall, London och Carnegie Hall, New York. Andreas framträder regelbundet tillsammans med svenske pianisten Bengt Forsberg.

Första CD:n med cellokonserter av Schumann, Saint-Saëns och Tjajkovskij gavs ut 2008 på EMI Classics debutantserie. Andreas tilldelades priset "Bästa inspelning med orkester" av Danmarks Radio/P2.



Andreas Brantelid spelar på en Giovanni Grancino-cello från 1690 som ställs till hans förfogande av Augustinus Foundation.

LUDWIG VAN BEETHOVEN

Egmont, uvertyr



I mitten av 1770-talet påbörjade Goethe arbetet med sitt drama Egmont. Det skulle ta drygt tio år innan pjäsen fick sin slutgiltiga skepnad. Verket bygger på historisk grund och utspelas under 1500-talet när de nederländska områdena var en del av Spanien. Fonden är tidens religionskonflikter mellan protestanter och katoliker och Egmont, själv general och katolik, försöker vädja till den spanske kejsar Filip II att vara tolerant. Men kejsaren sänder inkquisitionen och armén till de protestantiska nederländerna och Egmont avrättas för förräderi. Det leder till uppror och slutligen till att de spanska herrarna kastas ut. Kring denna historia vävde Goethe ett ro-

mantiskt frihetsdrama med Egmont som uppoffrande hjälte i centrum.

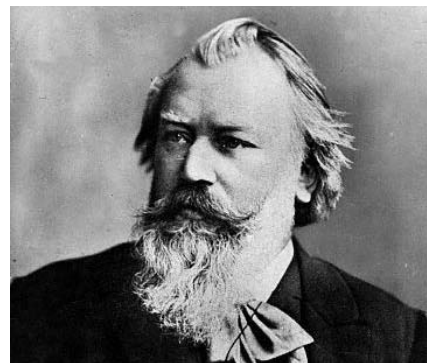
Beethoven komponerade scenmusiken till Egmont mellan 1809 och 1810, strax innan han påbörjade arbetet med sin sjunde symfoni. Vid samma tid skrev han även musik till ett par andra teaterpjäser, Die Ruinen von Athen och König Stephan. Ingen av dessa båda pjäser engagerade honom djupare. Egmont däremot med sitt uttalade frihetstema slog an en sträng hos honom. Ett genomgående tema i Beethovens skapande var just heroism, kampen mot och segern över tyranni - och alla dessa element fanns i Goethes pjäs.

Medan man sällan hör den kompletta teatermusiken till Egmont, trots att den innehåller mycket fin musik, har uvertyrerna blivit ett av Beethovens mest populära kortare orkesterstycken.

© Staffan Storm

JOHANNES BRAHMS

Dubbelkonsert



Åren mellan ca 1870-1885 var en mycket produktiv period i Brahms skapande, inte minst på orkestermusikens område. Under dessa 15 år gav han sig, efter mycket tvekan, i kast med symfoniformen. Resultatet blev fyra verk och två stora konsertverk, violinkonserten och andra piano-konserten. I stort sett alla fick ett positivt mottagande och etablerades snabbt som repertoarverk. Brahms hade också starkt stöd från de ledande kretsarna i Wiens musikliv, inte minst av stadens ledande musikkritiker Eduard Hanslick som gärna framhöll Brahms som wienklassikernas och framför allt Beethovens ende, sanne arvtagare. Att dubbelkonserten för violin och cello från 1887, alltså skriven under den tid Brahms var som mest framgångsrik, skulle komma att bli hans sista stora orkesterverk kunde knappast någon i hans samtid ana. Under de sista tio åren av sitt liv fortsatte han visserligen komponera, även om han under vissa perioder helt tänkt pensionera sig från denna sysselsättning, men då kom fokus

att ligga på kammar- och pianomusik, dvs musik som i första hand kanske inte var tänkt för den stora konsertsalen utan för ett mer intimt sammanhang.

Dubbelkonserten skrevs under en sommarvistelse i Thun, Schweiz. Intressant är att Brahms egentligen hade ett annat projekt i tankarna - en femte symfoni. Men denna plan lades åt sidan till förmån för konserten. Symfonin kom sedan aldrig att fullbordas, men det är inte otänkbart att material från den kom att leta sig in i konserten istället. Att den prioriterades hade privata orsaker. Brahms och hans mycket gode vän sedan över 30 år, violinisten Joseph Joachim, hade 1884 blivit osams och brutit med varandra. Anledningen till detta var att Brahms hade ställt sig på Joachims hustrus sida vid parets skilsmässa. Att Brahms komponerade verket med baktanken att använda det som "fredsgåva" är tydligt, för när stycket höll på att bli klart kontaktade han Joachim för att höra om han möjligtvis skulle vara intresserad av att titta på ett nytt konsertverk... Planen fungerade, Brahms och Joachim träffades igen i september för en genomspelning av det nya verket inför en liten krets inbjudna vänner, bl a Clara Schumann. Konsertens officiella uruppförande gavs senare på hösten, givetvis med Joachim som den ene av solisterna och med Brahms som dirigent. Vänskapen var upprättad, titlarna kunde läggas bort och de "duade" åter varandra!

© Staffan Storm

RICHARD STRAUSS

Ein Heldenleben

Richard Strauss tondikt Ein Heldenleben från 1898 är dels en generaliserad hjältebild, men framförallt ett porträtt av Richard Strauss själv. Detta framgår tydligt av brev och nedtecknade samtal. Strauss hade både humor och självdistans - så hur är det möjligt med denna upphöjelse av sig själv till "Hjälten"? Tondikten brukar delas in i sex huvudavsnitt: 1 Hjälten. 2 Hans kritiker. 3 Hans hustru. 4 Striden. 5 Hans fredsverk. 6 Hjälten på gamla da'r. Dessa

titlar emotsäger inte självförhärligandet, men om man ser till det musikaliska innehållet förändras bilden avsevärt. Avsnitt 1 är märkligt opersonligt och beskriver knappast Strauss, utan snarare Hjeltefasaden. I avsnitt 2 är det å andra sidan helt personligt Strauss kritiker det handlar om. De var inte många, men de irriterade honom tydligen så mycket mer. Hjälten är, med andra ord, småaktigt långsint. Det tredje avsnittet var, enligt Strauss



Richard Strauss guidade Elisabeth Schumann i Paris 1921 " Jag är en bra resebetjänt, en ordinär kompositör och en förskräcklig chef."

själv, ett porträtt av hans egen hustru: "en aning pervers, lite kokett, aldrig sig lik från det ena ögonblicket till det andra...". Hustrun spelas av en halsbrytande bisarr soloviolin, som frejdigt dompterar hjälten i form av resten av orkestern. Strauss var också, enligt alla rapporter, helt under hustruns kommando. I avsnitt 4 utspelas striden i ett atonalt landskap, där hjälten utpräglat tonala motiv, trots upprepade försök, aldrig får slå igenom och bli det musikaliskt styrande. När den verkliga fienden dyker upp krossas hjälten som en lus av en ångvält. Först när striden är över i femte avsnittet sträcker han åter på sig till musiken från inledningstakterna. Resten av avsnittet fylls av en rad citat ur Strauss tidigare verk: Don Juan, Also sprach Zarathustra etc. För att sammanfatta: Hjälten är en småaktig typ som låter sig överköras av såväl hustru som fiender, men han skriver makalöst bra musik. I det avslutande sjätte avsnittet påbörjas en pastoral som emellertid hotas inifrån av en dovt pulserande puka. Och det blir värre, när sluttakterna börjar närma sig kastas musiken in i en skräckfylld mar-



www.richardstraus.at "De skrev över 1500 brev till varandra, den korrespondensen avslöjar att utan farmor Pauline skulle inte ens en tredjedel av det han åstadkom blivit av."

Richard Strauss (barnbarn)

dröm. Inte heller här är det hjälten egna motiv som jagar maran på flykt. Han tröstas istället, som ett skrämt barn, av hustruns soloviolin. I de avslutande takterna klingar en fördunklad version av inledningen till Also sprach Zarathustra - en soluppgång förvandlad till aftonrodnad. Vad än Ein Heldenleben handlar om, så är det inte självförhärligande. Snarare verkar det handla om en djup insikt i den egna själens svaga skröplighet.

© Tore Eriksson

LARS-OLOF SEGRADE I MSO:s VÅRTÄVLING

Vårtävlingen 2010 är avgjord. Frågorna kretsade kring MSO:s konserter och musiken hämtades till största delen från MSO:s musikarkiv (konsertinspelningar och CD-skivor). Delfrågorna hade tre svårighetsnivåer, från 1-3 poäng, och gav max 48 p. Vi gratulerar pristagarna:

1:a pris gick till Lars-Olof Andersson, Tygelsjö (39 p) som belönades med ett årskort till konsertsäsongen 2010/2011

2:a pris gick till Gabriella Aluuan, Lund (38 p) och 3:e pris till Lennart och Ann-Marie Isberg, Malmö (37 p) som vann biljetter till en valfri konsert med MSO.

Mer om tävlingen på www.mso.se under Press/aktuellt och Webb-radio.



En lycklig Lars-Olof Andersson strax före MSO:s sommar-konsert i Pildammsparken 13 augusti./